

kelijkheid een schuld zou zijn aan de Staat, ook niet-gerealiseerde meerwaarden op goud zouden moeten worden geboekt als een schuld aan de Staat en niet als een component van eigen vermogen op een herwaarderingsrekening.

Deze stelling is onjuist.

30. Vooreerst zij eraan herinnerd dat goud en goudvorderingen samen met deviezenreserves deel uitmaken van de officiële externe reserves van België die door de Nationale Bank worden aangehouden en beheerd. Zij maken binnen het vermogen van de Nationale Bank luidens artikel 9bis van de organieke wet een doelvermogen uit dat bestemd is voor de taken en verrichtingen van de Nationale Bank in het kader van het ESCB en haar andere opdrachten van algemeen belang.²⁶

Deze wettelijke servitude doet niets af aan het feit dat de goudreserves wel degelijk de juridische eigendom zijn van de Nationale Bank. Zo concludeerde het Grondwettelijk Hof in zijn arrest van 10 december 2003 dat de bevestiging van die wettelijke servitude in voornoemd artikel 9bis niet impliceert dat de eigendom van die reserves van de Nationale Bank op de Staat zou zijn overgegaan.²⁷

In tegenstelling tot bepaalde vorderingen die de Nationale Bank voor rekening van de Staat aanhoudt in uitvoering van akkoorden van internationale monetaire samenwerking, en waarop winst en verlies voor rekening zijn van de Staat (artikel 9 van de organieke wet), vallen voornoemde goud- en deviezenreserves onder het autonoom beheer van de Nationale Bank en zijn de prijs- en wisselkoersrisico's vandien voor haar rekening.

31. Het is derhalve logisch dat goud en goudvorderingen aan marktwaarde worden geboekt op het actief van de balans van de Nationale Bank. Dit beantwoordt trouwens aan de balansvoorstelling voorgeschreven door Richtsnoer ECB/2010/20 (artikel 6 jo. Bijlage IV, actiefrubriek 1).

Even logisch is dat niet-gerealiseerde meerwaarden op deze activa worden geboekt op een herwaarderingsrekening. Dit wordt eveneens zo voorgeschreven door Richtsnoer ECB/2010/20 (artikel 13(1)(b)).²⁸

32. De bijzondere door de organieke wet voorgeschreven boeking van gerealiseerde meerwaarden op goudreserves doet daar geen afbreuk aan.

Luidens artikel 30, eerste lid, van de organieke wet worden de meerwaarden gerealiseerd naar aanleiding van arbitragetransacties van goudactiva tegen andere externe reservebestanddelen belastingvrij geboekt op een bijzondere onbeschikbare reserverekening (thans

²⁶ Artikel 9bis van de organieke wet luidt als volgt: "In het kader vastgesteld door artikel 105(2) van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en door de artikelen 30 en 31 van het Protocol betreffende de statuten van het Europees Nationaal Bank van België - Organieke wet Stelsel van centrale banken en van de Europese Centrale Bank, worden de officiële externe reserves van de Belgische Staat aangehouden en beheerd door de Bank. Deze tegoeden vormen een doelvermogen dat bestemd is voor de taken en verrichtingen die onder dit hoofdstuk vallen, evenals voor de andere opdrachten van algemeen belang die door de Staat aan de Bank zijn toevertrouwd. De Bank boekt deze tegoeden en de betreffende opbrengsten en kosten in haar rekeningen overeenkomstig de regels bedoeld in artikel 33."

²⁷ Grondwettelijk Hof, 10 december 2003, nr. 160/2003, T.R.V., 2004, p. 28, considerans B.4.3.

²⁸ Inzake de resultaatbepaling schrijft artikel 13(1)(b) van Richtsnoer ECB/2010/20 voor dat "ongerealiseerde winsten [...] niet als baten [worden] verantwoord, maar rechtstreeks in een herwaarderingsrekening opgenomen".

passiefrubriek 10.3).²⁹ Artikel 30, tweede lid, bepaalt verder dat de netto-opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van die meerwaarden (doch niet de meerwaarden zelf), worden toegekend aan de Staat.³⁰

Zolang de wetgever aan die meerwaarden geen bijzondere bestemming van algemeen belang heeft gegeven, blijven die meerwaarden evenwel tot het vermogen van de Nationale Bank behoren en zijn zij derhalve geenszins een schuld aan de Staat. Hun boeking op een onbeschikbare reserve heeft enkel tot gevolg dat zij niet beschikbaar zijn voor courante winstuitkeringen aan de aandeelhouders.

33. Voornoemd artikel 30 van de organieke wet gaat terug op een bepaling ingevoerd bij wet van 23 december 1988.

Zoals Uw Rechtbank terecht in herinnering heeft gebracht in haar vonnis van 9 maart 2007,³¹ liet die wet de Nationale Bank toe om haar goudvoorraad, als bestanddeel van de externe reserves, actief te beheren en te arbitreren tegen andere reservebestanddelen. Terzelfder tijd was de wetgever bekommerd dat dit niet mocht leiden tot een vermindering van het niveau van reserves aangehouden door de Nationale Bank, en schreef hij daarom voor dat de aldus gerealiseerde meerwaarden moesten worden geboekt op een onbeschikbare reserve-rekening.³²

34. Het is juist dat de wetgever in het verleden enkele malen het bedrag van de gerealiseerde meerwaarden op goudreserves heeft bestemd voor bepaalde langetermijnbestedingen van algemeen belang. Tegen die wetten is overigens nooit een annulatieberoep ingesteld bij het Grondwettelijk Hof.

Dit verandert evenwel niets aan het feit dat, zolang de wetgever niet specifiek is tussengekomen, de gerealiseerde meerwaarden op goudreserves in het vermogen van de Nationale Bank blijven en niet kunnen worden beschouwd als een schuld aan de Staat.

35. Ten slotte zij geattendeerd op het feit dat noch de gerealiseerde noch de ongerealiseerde meerwaarden op goudreserves worden meegeteld bij de bepaling van het minimumbedrag van de financiële buffer (zie punt 25(a) *supra*).

²⁹ Artikel 30, eerste lid, van de organieke wet luidt als volgt: "De meerwaarde die door de Bank wordt gerealiseerd naar aanleiding van arbitragetransacties van activa in goud tegen andere externe reservebestanddelen wordt geboekt op een bijzondere onbeschikbare reserverekening. Zij is vrijgesteld van alle belasting. Ingeval evenwel sommige externe reservebestanddelen worden gearbitrageerd tegen goud, wordt het verschil tussen de aanschafprijs van dat goud en de gemiddelde verkrijgingsprijs van de bestaande goudvoorraad in mindering gebracht van die bijzondere rekening".

³⁰ Artikel 30, tweede lid, luidt als volgt: "De netto-opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van de in het eerste lid bedoelde meerwaarde, wordt aan de Staat toegekend."

³¹ Kh. Brussel, 9 maart 2007, RG 280/04, p. 12.

³² Parl. St., Senaat, 1988-1989, nr. 499-2: "Opdat de Bank activa in goud tegen andere reservebestanddelen zou kunnen arbitreren zonder dat dit aanleiding geeft tot een vermindering van de totale waarde van haar externe reserves, mogen de ingevolge dergelijke operaties gerealiseerde positieve waardeverschillen in franken geen aanleiding geven tot vermogensoverdrachten ten laste van de Bank.

Daarom bepaalt artikel 14 van het ontwerp dat de meerwaarde, die door de Bank wordt gerealiseerd naar aanleiding van arbitragetransacties van activa in goud tegen andere externe reservebestanddelen, dient te worden geboekt op een onbeschikbare reserverekening en vrijgesteld van elke belasting. Aldus wordt gewaarborgd dat de ingevolge de arbitrageoperaties verworven externe reservebestanddelen in hun geheel behouden worden om bij te dragen tot de uitvoering van de transacties die de Bank verricht in het kader van haar wisselkoersbeleid."

Zij blijven derhalve zonder invloed op de winstreservering en dividenduitkeringen door de Nationale Bank. Die boekingen kunnen dus op dit punt geen bron zijn van misleiding van de aandeelhouders en potentiële beleggers.

B.2.2. Afschrijvingen

36. Luidens een tweede kritiek van eiser zouden de afschrijvingen niet op het passief van de balans mogen worden geboekt onder de rubriek "Kapitaal, reservefonds en beschikbare reserve" (passiefrubriek 13) doch zouden zij rechtstreeks in mindering moeten worden gebracht op de boekwaarde van de betreffende activa (punten 21 en 22 van de inleidende dagvaarding).

Ook deze stelling is onterecht. Zij is bovendien nadelig voor de aandeelhouders.

37. Voor zijn stelling haalt eiser drie rechtsbronnen aan, die echter in deze niet normatief zijn:

- (a) Eiser verwijst naar Bijlage IV van Richtsnoer ECB/2010/20. Evenwel behoort de relevante bepaling ervan, namelijk actiefrubriek 11.2, tot de aanbevolen conventies en niet tot de bindende regels van Richtsnoer ECB/2010/20 (zie punt 20(b) *supra*).
- (b) Eiser verwijst eveneens naar artikel 45, derde lid, van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen. Deze bepaling behoort evenmin tot het bindend boekhoudkundig referentiekader van de Nationale Bank, zoals vastgelegd in artikel 33 van de organieke wet (zie punten 19 en 20 *supra*), dit inzonderheid ingevolge artikel 92, §3, 2°, van het Wetboek van vennootschappen (zie punt 20(c) *supra*).
- (c) Tenslotte geldt IAS 16 niet voor de Nationale Bank, al te beginnen omdat de Nationale Bank geen geconsolideerde jaarrekening heeft.³³

38. Hoe dan ook staan de bepalingen van de organieke wet van 22 februari 1998 in elk geval bovenaan in de normenhiërarchie (zie punt 19 *supra*). Welnu, luidens artikel 19.4 van de organieke wet beslist het Directiecomité van de Nationale Bank over "*de plaatsing van het kapitaal, de reserves en de afschrijvingsrekeningen*", na raadpleging van de Regentenraad en onverminderd de regels vastgelegd door de ECB.

De wetgever zelf heeft daarmee het bestaan van afschrijvingsrekeningen en hun boeking op de passiefzijde van de balans voor ogen.

39. Deze wijze van boeking is overigens om twee redenen juist voordelig voor de aandeelhouders:

- (a) Volgens artikel 32, 2°, van de organieke wet bedraagt het jaarlijks tweede dividend niet minder dan 50% van de netto-opbrengst van de activa "*die de tegenpost vormen van het reservefonds en de beschikbare reserve*".³⁴

Aangezien de afschrijvingsrekeningen samen met de statutaire en buitengewone reserves deel uitmaken van het reservefonds (passiefrubriek 13.2), vormen zij derhalve een onderdeel van de berekeningsbasis voor het tweede dividend. Anders gezegd,

³³ Cf. artikel 114, §3, van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen.

³⁴ Uit het communiqué van 22 juli 2009 inzake haar reserverings- en dividendbeleid blijkt dat de Bank het tweede dividend effectief heeft vastgesteld op 50% van de netto-opbrengst van de activa die tegenover de reserves staan (stuk nr. 11).